

■ **אישי:** אילה פרוקצ'יה (75), נולדה בקיבוץ אשדות יעקב, ומתגוררת כיום בירושלים. אם לשתיים וסבתא לנכדים. הייתה נשואה לפרופ' אוריאל פרוקצ'יה

■ **השכלה:** עם סיום שידותה הצבאי, החלה בלימודי המשפטים באוניברסיטה העברית לתארים ראשון ושני, וקיבלה את שניהם בהצטיינות. בהמשך, השלימה דוקטורט במשפטים באוניברסיטת פנסילבניה בארה"ב

■ **מסלול מקצועי:** לאחר קבלת התואר ורישיון עריכת הדין שימשה כעוזרת משפטית לנשיא בית המשפט העליון דאז, שמעון אגרנט. בהמשך, עבדה במשרד המשפטים, בעיקר במחלקת ייעוץ וחקיקה, וכן כיהנה כיועצת המשפטית של רשות ניירות-ערך במשך שנה

■ **שפיטה:** ב־1987, מונתה לשופטת בית-משפט העלום בירושלים, שם כיהנה כשש שנים; בשנת 1993, מונתה לשופטת בבית-המשפט המחוזי בעיר; בשנת 2001, מונתה לשופטת בית-המשפט העליון. ב־2011 פרשה מהשפיטה

■ **כיום:** מאז פרישתה מכס השיפוט עוסקת במגוון פעילויות ציבוריות, עומדת בראשות ועדות ציבוריות, מנהלת גישורים ובוררות, ועוסקת בפעילות אקדמית. החודש - מונתה גם לנשיאת המוסד הישראלי לבוררות עסקית

פרוקצ'יה. "אני לא נביאה. לא יודעת אם זה יחמיר. אולם אני מודאגת יותר מהרוח הנושבת, שהיא מסוכנת"

"המוסד הישראלי לבוררות עסקית"

"בכוונתי ליצוק שינויים מהותיים כמו הנגשת הבוררות לציבור"

בנוסף, פרוקצ'יה מתכננת להרחיב את הנושאים הנדונים במסגרת הבוררות. "אמנם התחומים המובהקים הם העסקיים, אבל חשוב לפתח את הבוררות גם לתחומים נוספים, כמו למשל ענייני משפחה ומעמד אישי, קניין רוחני, נזיקין, ליקויי בנייה, רשלנות מקצועית, ביטוח, מקרקעין, דיני עבודה, בנקאות ועוד".
יעד נוסף שמתכננת פרוקצ'יה ליישם הוא הרחבת תחומי פעילות המוסד מעבר לים, ולקדם "בוררות בינלאומית". זאת, כאשר מעורבים בסכסוך בעלי דין ו/או גופים מארצות שונות. "אני מניחה שתוך כדי מילוי התפקיד יעלו עוד רעיונות וחידושים לפיתוח ולקידום המוסד", היא מסכמת. ●

"התחומים המובהקים הם העסקיים, אך חשוב לפתח את הבוררות גם לתחומים נוספים, כמו ענייני משפחה ומעמד אישי"

שהם משפטים, אלא ניתן יהיה לקיים בוררות גם באמצעות בוררים שהם אנשי-מקצוע בתחום הרלבנטי לעניין".

פרוקצ'יה מוסיפה, כי בתפקידה החדש היא מתכוונת ליצוק שינויים מהותיים במוסד, בהם לדוגמה הנגשת אופציית הבוררות לציבור הרחב ככל האפשר, והרחבת קהלי היעד שנוקטים לבוררות, "ברמה מקצועית גבוהה ובמחיר שווה לכל נפש".
נושא נוסף העומד על הפרק, הוא להרחיב את רשימת הבוררים שהמוסד מציע, באנשי-מקצוע מהשורה הראשונה בתחומי מומחיות שונים. "מדובר לא רק בתחומי משפט שונים, אלא גם במקצועות אחרים, כמו ראיית-חשבון, שמאות, הנדסה, מחשבים וכדומה. עניין זה מתקשר לאפשרות לנהל בוררות שלא על-פי הדין המהותי. מכך נובע שבעתיד לא יהיה הכרח בבוררים

"המוסד הישראלי לבוררות עסקית" הוקם בתחילת שנות ה-90, ע"י פרופ' סמדר אוטולנגי ז"ל, ששאפה לקדם את הרעיון של הקמת מסגרת ארגונית לניהול בוררות. מדובר במוסד פרטי המתמחה בניהול הליכי בוררות וגישור, ומעסיק עשרות שופטים בדימוס, משפטנים ועורכי-דין בכירים.
לדברי שופטת העליון בדימוס, אילה פרוקצ'יה, שנבחרה החודש לעמוד בראשו, "לסמדר היה חזון יפה וחשוב שהיא קידמה אותו באמצעות הקמת המוסד הזה. השופטים בדימוס אמנון סטרשנוב ודן ארבל, שעמדו בעבר בראשו, הביאו את המוסד להישגים יפים. אני ארצה לשמר את ההישגים האלה וגם לפתח ולקדם אותם", מסבירה פרוקצ'יה.

הסלמת השיח הבוטה, הסגנון והתוכן נגד העליון, היא תופעה מסוכנת ומדאיגה - קשה ליצפות לאן זה עוד יביא

השופטת על פני שתי הרשויות האחרות. פרוקצ'יה: "אני לא חושבת שמדובר בעליונות הרשות השופטת, אלא בתפקיד המוטל על רשות זו, שהוא לערוך ביקורת שיפוטית על רשויות אחרות, הן על המחוקקת והן על המבצעת. הביקורת נועדה כדי להבטיח את חוקיות פעולותיהן ולהגן במסגרת החוק על זכויות האדם. ככל שביהמ"ש לא ימלא את תפקידו זה, הוא יסיר מעצמו את האחריות הבסיסית המוטלת עליו על-פי עקרונות השיטה הדמוקרטית, וייצור חלל מסוכן במערכת החוקתית שלנו". אולם כיאה לשופטת עליון (בדימוס), הדנה בזכויות חוקתיות במדינה, פרוקצ'יה מתייחסת גם לצד השני של המטבע, ולערכו של חופש הביטוי. "בשיטה הדמוקרטית האופיינית לשלנו, אפשר במסגרת חופש הביטוי למתוח ביקורת הוגנת על החלטה כזו או אחרת של ביהמ"ש, מבחינת האופן שבו הוא אינו

סביבה, נוכח ההפגנות והביקורת הרבה שהושמעה נגד ההחלטה. בהמשך, רוססה כתובת נאצה בגרפיטי על גדרות בית- המשפט העליון, שבה נכתב: "לא הורסים בית-כנסת, רוצים מדינה יהודית".

הביקורת המשתלחת - אי-הבנה של תפקידו ומקומו של העליון

"השיח הציבורי האלים משקף חוסר הבנה בסיסי למקומו ולתפקידו של בית- המשפט העליון במשטר החוקתי שלנו", קובעת פרוקצ'יה, ומבהירה: "ביהמ"ש העליון מופקד על שמירה על חוקיות פעולותיהם של מוסדות השלטון ועל ההגנה על זכויות האדם. את התפקיד הזה הוא ממלא ברמה מקצועית גבוהה ביותר, בעצמאות מחשבתית ובהגינות שאין למעלה מהן.

"כל אלה שמתבטאים בדרך הבוטה שהיינו עדים לה בתקופה האחרונה, לא מבינים, בראש ובראשונה את מקומו של ביהמ"ש העליון בשיטה החוקתית שלנו, ואת החיוניות שביסוד עצמאות השיפוט הנתונה לו. הסגנון ורמת ההתבטאות שהיינו עדים להם, אינם מוסיפים כבוד לאנשי הציבור שנוקטים לשון כזו".

בין השורות ניתן להבין, כי את האמירה בנוגע ל"אנשי הציבור" מייחסת פרוקצ'יה, בין היתר, לשרת המשפטים, איילת שקד, ולהתבטאויותיה בנוגע לבית-המשפט העליון לפני ומאז שמונתה לתפקידה. בקולה של פרוקצ'יה ניתן לזהות חוסר שביעות רצון מהתנהלות השרה, ומביקורתה הנוקבת על היעדר איוון ראוי בין שלוש הרשויות - השופטת, המחוקקת והמבצעת.

כבר בנאומו הפומבי הראשון שנשאה שקד בכנס לשכת עוה"ד באילת, לפני מספר חודשים, מתחה שקד ביקורת על הסמכויות הרבות הנתונות בידי של ביהמ"ש העליון, ועל "עליונות" הרשות

"השיח האלים נגד העליון משקף חוסר הבנה לתפקידו כמי שמופקד על חוקיות פעולותיהם של מוסדות השלטון וההגנה על זכויות האדם. ביהמ"ש העליון ממלא את תפקידו במקצועית, ועצמאות מחשבתית ובהגינות מרביות. השיח הבוטה נגדו לא מוסיף כבוד לאנשי הציבור שנוקטים לשון כזו"

הסופית - להרוס את בתי המחבלים - פרסם יוגב פוסט זועם בפייסבוק נגד השופט פוגלמן שבו כתב, כי "שופט בית- המשפט העליון... על זכויות רוצחים הוא מגן, ובכך מונע ענישה מרתיעה ומסכן חיים". בהמשך כתב יוגב, כי הוא "קורא לשופט פוגלמן לפשוט את מדי השופט, ולהצטרף ל'רשימה המשותפת' שפסיקותיו כרעותיה". בעקבות הדברים, תוגברה האבטחה סביב השופט פוגלמן. גם בעקבות החלטת בג"ץ להרוס את בית-הכנסת "איילת השחר" גבעת- זאב, שקיבל הרכב בראשות נשיאת העליון, מרים נאור, תוגברה האבטחה

שיח הציבורי שנשמע לאחרונה נגד בית-המשפט העליון, הוא תופעה קשה ומסוכנת. החצים קווים של ריסון באופן חמור יותר מבעבר. גם בשנים קודמות נחצו חלק מהקווים עליידי גורמים שיצאו בביקורת, אולם לרוב, קווי הריסון 'האדומים' כובדו. כיום, סגנון ותוכן ההתבטאות מקבלים ממדי הסלמה מדאיגים". כך מתארת שופטת (בדימוס) בית-המשפט העליון, אילה פרוקצ'יה, את תחושותיה נוכח ההתקפות האחרונות, נגד הערכאה השיפוטית הגבוהה ביותר.

פרוקצ'יה (74) פרשה מכס השיפוט בשנת 2011, אך ניכר כי מזגה השיפוטי- ביקורתי עדיין חי ובווער. היא עדיין מחויבת ומחויבת לקליקה היוקרתית הסגורה של שופטי העליון, ונחלצת להגן על עמיתיה לשעבר, ולצאת נגד הביקורות החריפות המוטחות לאחרונה לעבר "הבית" שבו גדלה.

הביקורת שנמתחת על העליון מתעוררת שוב על רקע ההחלטות הנפיצות בתחום הפוליטי-מדיני, בתקופה של ספק אינתיפאדה ספק שגרת חיים, שבמהלכה מקבלת הערכאה העליונה החלטות הנתפסות כחוצות גורלות, וככאלה הנוגעות לסמכויות ממשלתיות. לאחרונה, למשל, ניתנה החלטת שופטי בג"ץ, מרים נאור, חנן מלצר (ששניהם כיהנו גם בתקופתה של פרוקצ'יה כשופטי העליון, ס' כ') ונועם סולברג - לרדות את עתירת משפחות המחבלים שרצחו את דני גונן, מלאכי רוזנפלד ובני-הזוג נעמה ואיתם הנקין, ולהורות על הריסת בתי משפחות המחבלים.

אחת הטענות שעלו בהקשר הזה בנוגע לפסיקת בג"ץ, הייתה, שההחלטה הגיעה, בין היתר, על רקע התבטאות חריפה של ח"כ מוטי יוגב (הבית היהודי), שהופנתה לשופט העליון, עוזי פוגלמן, שהחליט בזמנו לעכב את ההריסה. בטרם ההחלטה

המשפטנית הוותיקה והמוערכת, אילה פרוקצ'יה, מוטרדת ומודאגת. בראיון ל"גלובס", עם היבחרה לנשיאת המוסד הישראלי לבוררות עסקית, מביעה השופטת (בדימוס) חששות מתוצאותיו האפשריות של השיח האלים נגד הערכאה העליונה שבה כיהנה במשך עשור ● היא פחות מוטרדת מהביקורת הנוקבת על מוסד הבוררות, שלפיה מדובר, בין היתר, בהליך משפטי פרטי, מעיז שר"פ, לעשירים בלבד: "הציבור הרחב אינו מכיר לעומק את אופציית הבוררות ויתרונותיה המפליגים", היא אומרת, ומבטיחה להנגיש אותה לכולם "ובמחיר שווה לכל נפש" / ספיר כלפון

בין זכויות אדם לבין אינטרס חברתי/ לאומי/ביטחוני נוגד. זו ביקורת מותרת", היא אומרת, אך מסייגת ומבהירה, כי "יש הבדל גדול בין ביקורת הוגנת על החלטה מסוימת לבין ביקורת משתלחת נגד ביהמ"ש העליון, כמוסד השיפוט העליון, שנובעת מחוסר הבנה בסיסי של תפקידו ומקומו. מה לגבי העתיד? אני לא נביאה. לא יודעת אם זה יחמי. אולם אני מודאגת יותר מהרוח הנושבת, שהיא מסוכנת. קשה לי לצפות לאן זה עור יביא".

"לא לפתוח את פסק הבורר לביקורת שיפוטית"

גם בגיל הפרישה (74), פרוקצ'יה לא נעצרת ולא נחה לרגע. היא מתנסחת בבחירות, מבקשת לתקן ולחדד את הדברים, כמו מדובר היה בעוד החלטה שיפוטית שלה. מהתנהלותה ברור כי עולם המשפט והכרעות שיפוטיות הפכו לחלק מהדי.אן.איי שלה, משהו שטבוע בחייה גם היום. ואכן לאחר קריירה משפטית מפוארת, שבמהלכה כיהנה בין היתר, כעוזרת משפטית לנשיא ביהמ"ש העליון דאז, השופט שמעון אגרנט ז"ל (האישה הראשונה שכינה בתפקיד זה בישראל, ס' כ.), שימשה כיועמ"ש לרשות ניירות-ערך, וכיהנה כשופטת בכל שלוש הערכאות, השלום, המחוזי והעליון – פרוקצ'יה ממשיכה במסורת.

מאז פרישתה מכס השיפוט עוסקת פרוקצ'יה במגוון פעילויות ציבוריות, עומדת בראשות ועדות ציבוריות, מנהלת גישורים ובוררות, עוסקת בפעילות אקדמית – ולאחרונה גם מונתה לעמוד בראש המוסד לבוררות עסקית.

בתחילת החודש, נבחרה פרוקצ'יה פה אחד, ע"י האסיפה הכללית של "המוסד הישראלי לבוררות עסקית", מייסודו של איגוד לשכות המסחר, לתפקיד הנשיאה. בתפקידה זה היא מחליפה את השופט (בדימוס) דן ארבל, שסיים לאחרונה כהונה של כארבע שנים, כנשיא המוסד. בוררות מהווה תחליף להליך משפטי נביהמ"ש. מדובר בהליך להכרעה בין צדדים מסוכסכים על-ידי אדם ניטרלי, הבורר, שהצדדים בחרו בו והסכימו לקבל את הכרעתו. מלבד מקרים שבהם ביהמ"ש ממליץ לפנות לבוררות, הליך הבוררות הוא רצוני, וולונטארי, והצדדים רשאים לבחור בו אם הם מעוניינים שההכרעה בסכסוך תהיה מחוץ לביהמ"ש.

פרוקצ'יה: "יתרונות הבוררות המיוחדים משתקפים בעיקר ביסוד הרצוני של הצדדים בעצם בחירת הליך הכרעה בסכסוך שהוא מחוץ לביהמ"ש; וכן בבחירה רצונית של הבורר מתוך אמון שיש להם במקצועיותו וברמתו האישית. "בבוררות, יש לצדדים יכולת לעצב בהסכמה את המסגרת הדינית שרצויה להם ולקבוע אם יחול או לא הדין המהותי על העניין, ואם יחולו כללי הדין והראיות בבוררות. ביסודו של דבר, הצדדים קובעים לעצמם מסגרת דינית שתתנהל עפ"י מושגים של צדק, הגינות.

"מסגרת הבוררת איננה פומבית, וגם בזה יש יתרון גדול לצדדים, ככל שהוא אינו מנוצל לרעה. בראייה כוללת, מדובר במסגרת מאוד יעילה וגמישה, העשויה להיות זולה יותר מהליך שיפוט בביהמ"ש; ובנוסף, לבוררות יש גם תרומה גדולה להקטנת העומס העצום שמוטל על בתי-המשפט. "יתרונות אלה אינם קיימים בהליך משפטי רגיל. פרט לעצם הזכות של המתדיין לפנות לביהמ"ש, כל יתר כללי הדין כפויים עליו, ואינם נתונים לבחירתו. הציבור הרחב אינו מכיר מספיק את האופציה של הבוררות ואינו מודע באופן מעמיק ליתרונות המפליגים שבה".

על התמונה החיובית שמציירת פרוקצ'יה ביחס לבוררות, מעיבה ביקורת שנמתחת על ההליך הזה והליקויים הקיימים בו. בין "תחלואי הבוררות" מתלוננים גורמים שונים על הפיכתו של כלי הבוררות להליך שמיועד לעשירים בלבד. שעת עבודה של בורר, מוערכת בסכומים שנעים בין 1,600 שקל ל-2,500 שקל ויותר, בהתאם לרמתו וליוקרתו של הבורר. כך שעלות עבודתו הכוללת עשויה להגיע למאות אלפי שקלים.

בכתבת-תחקיר שפרסם "גלובס" השנה על הליך הבוררות, הודה אחד המשפטנים המרוואיינים בהקשר זה, כי "הליך הבוררות בישראל מהווה מסלול עוקף בתי-משפט לעשירים בלבד. אפשר להשוות אותו לשר"פ (שירות רפואי פרטי) במערכת הבריאות".

● **האם שכר הבוררים צריך להיות כלי-כך גבוה, כך שהוא מהווה חסם משמעותי לציבור הרחב?**

פרוקצ'יה: "בעניין השכר יש להביא בחשבון מספר שיקולים. ראשית,

בהליך שיפוטי נגבות אגרות ביהמ"ש, שבמקרים לא מעטים עשויות להיות גבוהות. כמו-כן, הליכים משפטיים בביהמ"ש עשויים להימשך שנים רבות, ושכר-הטרוחה שהצדדים נדרשים לשלם להליכים ממושכים עשוי להגיע לסכומים מאוד גבוהים. כך שבסיכום כולל – תשלומי האגרה ושכ"ט לעו"ד בהליך שיפוטי, עשויים להיות גבוהים מהסכום הכולל המשולם בבוררות, שמעצם טבעה קצרה ויעילה הרבה יותר.

"בנוסף, יש להביא בחשבון גם את העובדה שהליך משפטי בערכאה ראשונה, אינו מסתיים בה, אלא עובר לערכאת ערעור ראשונה ולעיתים אף שנייה". בשורה התחתונה, "יש לבדוק את נושא שכ"ט תוך השוואת הליכי הבוררות להליכי ביהמ"ש, ולא במנותק מהם".

לדברי פרוקצ'יה, אם יש כוונה לעודד בוררים ברמה גבוהה לקבל על עצמם את התפקיד, צריך "להתאים" את העלויות לרמה המקצועית הנדרשת. "בורר ברמה גבוהה, לא יהיה מוכן לקחת על עצמו לטפל בסכסוך אם מדובר בשכר נמוך. בסופו של דבר, יש לשמור על יחס נכון בין הרצון לעודד בוררות ברמה גבוהה, לבין הכדאיות הכלכלית שבהליך כזה, בהשוואה להליך שיפוטי רגיל מבחינת הצדדים, ולשאוף להגיע למסגרת של בוררות שתהפוך לכראית לשני הצדדים".

כבדרך אגב היא מוסיפה, שהמטרה העתידית של מוסד הבוררות העסקית שהיא עומדת בראשו, היא להנגיש את שירותי הבוררות גם לצדדים שיכולתם

הכספית איננה גבוהה. "זו מטרה שצריך לעודד אותה, ולא לקפוץ למסקנות בלי מחקר מעמיק".

במצבי ניגוד-עניינים על הבורר להימנע מהתיק

חסרונות נוספים הגלומים בבוררות הם היעדר פיקוח על ההליך, והעובדה כי אין בו שקיפות של ממש. אך פרוקצ'יה סבורה, כי ככלל מדובר ביתרונות, ולא בהסרונות. "חלק מהיתרונות הגדולים של הבוררות בהשוואה להליך השיפוטי, נעוצים בעובדה שבוררות מאפשרת לצדדים לקיים הליך בירור של המחלוקת ללא פומביות, ובמסגרת אינטימית הרצויה להם. ישנם מצבים מיוחדים שבהם קיים אינטרס ציבורי מיוחד שהדיון לא יהיה בחשאיות. בנסיבות כאלה, ביהמ"ש יכול להורות שהעניין יידון בהליך שיפוטי, ולא בבוררות. החשאיות היא יתרון, בתנאי שהבורר לא יניח לחשאיות להיות מנוצלת לרעה".

בעניין היעדר הפיקוח, מציינת פרוקצ'יה כי כמוסד רצוני המבוסס על הסכמת הצדדים, הבוררות שואפת עד כמה שניתן להשיג עצמאות מהתערבות שיפוטית חיצונית. זו הליכה של הבוררות. "יחד עם זאת, יש פיקוח מסוים של ביהמ"ש על הבוררות – פיקוח מוגבל ומצומצם לתקינות ההליך ולתקינות תוכן פסק-הבורר. לכן, פסק-הבורר לא פתוח לערעור (שלא בהסכמת הצדדים), אלא מוגבל לעילות 'ביטול' שהן הרבה יותר מצומצמות, וזה איננו מקרה.

"המטרה היא לשמור עד כמה שאפשר על העצמאות של הבוררות, ועל קיום פסק-הבורר, ולא לפתוח אותו לביקורת שיפוטית מקיפה כמו פסק-דין רגיל של ביהמ"ש. אילו כך היה, חלק גדול

שופטי העליון. "ממלאים את התפקיד ברמה מקצועית גבוהה ביותר, בעצמאות מחשבתית ובהגינות שאין למעלה מהן"

"לבוררות יש יתרונות רבים בעיקר היסוד הרצוני של הצדדים להכריע בסכסוך מחוץ לביהמ"ש ולשמור על חשאיית הדיונים. בורר ברמה גבוהה לא יסכים לטפל בסכסוך תמורת שכר נמוך. יש לשמור על יחס נכון בין הרצון לבוררות ברמה גבוהה לכדאיות הכלכלית שבהליך"

מיתרונותיה הגדולים היו מתבטלים". סוגיה נוספת המעוררת ביקורת על מוסד הבוררות, ושעלתה לא פעם לכותרות, היא ניגוד-העניינים של בוררים מול הצדדים. דוגמה אקטואלית לבעיה נחשפה השנה בעניינו של ר"ח גבריאלי (גבי) טרבלסי (מנאמני קלאבמרקט לשעבר). ארבע שנים לאחר ששימש כבורר בסכסוך בהיקף של 40 מיליון שקל, בין שלושה אחים לאח נוסף שלהם, גילו שלושת האחים התובעים, כי חברה בבעלותו של טרבלסי נתנה הלוואה לחברה בבעלותו החלקית של האח הנתבע, עוד לפני הליך הבוררות, וביקשו את ביטול פסק-הבוררות. בערכאה ראשונה (ביהמ"ש למשפחה בר"ג), פסק הבורר בוטל; ובערכאה שנייה (מחוזית ת"א) הוחלט להותיר את פסק-הבורר על כנו. מקרה נוסף שעלה לכותרות נוגע ליו"ר המוסד לבוררות עסקית, שאותו מחליפה כרגע פרוקצ'יה, השופט (בדימוס) דן ארבל. פסק-בורר שנתן בסכסוך מסוים בוטל, לאחר שהתברר כי לארבל, לשעבר מנהל בתי-המשפט, יש היכרות קרובה עם אביה של הנתבעת בהליך.

פרוקצ'יה מסרבת להתייחס למקרים אלה, ובייחוד לעניינו של ארבל, ומבהירה: "אני לא מכירה את המקרים האלה, לא נתקלתי בהם מעולם". אך מציינת בנוגע לבעייתיות של ניגוד-העניינים, כי קיימים גבולות מוגדרים וברורים לניגוד-עניינים. "גבולות כאלה קיימים, הם מוגדרים גם בחקיקה וגם בפסיקה לאורך שנים. ברור שאם יש מצב של ניגוד-עניינים בניהול הבוררות מצד הבורר, הוא אינו צריך לדון בעניין, ולהימנע מלקיחת התפקיד. זה שיקול מהותי ביותר של הבורר. כל מקרה צריך להידון לנסיבותיו. הכללים הם מספקים. יש רק צורך ליישם אותם בצורה נכונה במצבים הספציפיים". פרוקצ'יה מזכירה עוד, כי בכל מקרה של בעיה כזאת, לביהמ"ש יש סמכות להתערב במקרים כאלה. "האיסור הוא מאוד בסיסי, בכל הליך של הכרעה בסכסוך, ובמיוחד בהליך של בוררות שבו מתעוררת סוגיית ניגוד-עניינים, לביהמ"ש ישנה סמכות להתערב. הובה דומה מוטלת על בורר, שבמקרים בעייתיים, עליו לפסול את עצמו".